

TOMT: Baneveien 16

TOMT: Markeveien 4A

TOMT: Nygårdsgaten 1A var et av mange tomme lokaler Byarkitekten fant på sin vandring gjennom Bergen sentrum.
ALLE FOTO: BERGEN KOMMUNE

TOMT: Lille Øvregaten 32

Fyll de tomme lokalene med liv!

Selv midt i Bergen sentrum står over 30 lokaler tomme.

BERGEN

THOMAS COOK
Bylivs koordinator og rådgiver,
Byarkitekten, Bergen kommune

NOEN AV DE FREMSTE kjenne-tegnene på urbanitet finner vi som fotgjengere i byen. Opplevelsen av byen får vi i gaten, langs fortauet, på allmenningen og torget.

Hva som møter oss i første etasje når vi rusler langs byens fasader, er slett ikke likegyldig. Er det store, åpne glassflater med innsyn til tilbudet innenfor – en butikk, et bakeri, en restaurant, et verksted – føler man seg som fotgjenger inkludert, invitert. Man blir en deltager, selv uten å gå inn. Er fasaden derimot dekket til av gardiner, persienner eller reklamefolie, forsvinner det tette samspillet mellom inne og ute, og virksomhetene innenfor forblir innadvendte, uten relasjon til byen utenfor.

DEN DANSKE ARKITEKTEN Jan Gehl er særlig opptatt av «stueetasjen» – første etasje. Han påpeker at ettersom vi jo har et vannrett synsfelt, er det som regel kun bygningers første etasje vi virkelig opplever. Forholdet mellom byform og byliv er også noe Gehl er opptatt av, og noe han har skrevet om blant annet i boken «Byer for mennesker»: «Er der liv og aktivitet i byens rum, er der også mange sociale udvekslinger. Er der øde og tomt, sker der ingenting.»

Og noen steder står lokalene på gateplan helt tomme, med gråpapir klistret

over vinduene. Dette kan ha direkte negative konsekvenser for byrommene utenfor, og har dessuten en tendens til å spre seg. Ett tomt lokale blir fort til to, to tomme lokaler blir fort til fire.

ET FORLØP KJENT fra mange norske byer og tettsteder er kjøpesenteret som åpner i utkanten av byen, de tradisjonelle småbutikkene som flytter etter, og de forhen-værende butikklokalene som står tomme igjen i den forlatte sentrumskjernen, i en selvforsterkende mekanisme.

Slike historier er utgangspunktet for flere av eksemplene i vandrestillingen «Levende Lokaler! Fra sentrumsdød til sentrumsglød», som nå har åpnet i Byarkitektens kontorlokaler i krysset Domkirkegaten/Østre Skostredet. Utstillingen tar for seg tre steder - Arendal, Tromsø og Lærdal - og hvordan de har bekjempet «sentrumsdød» ved å fylle de tomme lokalene med ulike aktiviteter.

DET SER UT TIL å være en utbredt oppfatning at tomme lokaler er en utfordring bare for fraflytningstruede norske bygder og småbyer. For å etterprøve dette, dro vi i sommer på befaring sammen med Plan- og bygningsetaten i Bergen kommune for å registrere ledige næringslokaler og få et øyeblikksbilde over situasjonen. Fokusområdet var byens aller mest sentrale strøk, avgrenset av Strømgaten, Nygårdsgaten, Teatergaten og Strandkaiaen. Resonnementet var: dersom det her, midt i byens «indrefilet», finnes mange tomme lokaler, må det jo finnes haugevis om man ser hele Bergen sentrum og de sentrumsnære bydelene under ett.

Og svaret? Langt flere enn man skulle tro. Hver bidige gate i området ble tilbakelagt noen få timer, og vi fant mellom 30 og 40 tomme lokaler. Altså er det et stort potensiale også her i byen for å fylle lokaler med liv. Bergen har ambisjoner om å være en gåby, og et aktivt og mangfoldig byliv er en viktig forutsetning for det målet. Levende førsteetasjer underbygger lokalt kultur- og næringsliv, er kriminalitetsforebyggende, skaper tilhørighet og inspirerer til å gå. Jo mer liv i første etasje, jo mer liv i byen.

TOMT: Kong Oscars gate 16

TOMT: Olav Kyrres gate 47